

УДК 658,152

DOI: 10.31359/2312-3427-2021-2-2-212

О.І. Гуторов, д-р екон. наук, професор

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-0688-9413>

e-mail: Gutorov.Alexandr@gmail.com

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

ІНВЕСТИЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА: ПРИНЦИПИ, МЕТОДИ ТА ЕТАПИ РОЗРОБКИ

В статті розглядається сутність, принципи розробки стратегії інвестиційної діяльності підприємства. Обґрунтовано необхідність формування на підприємстві інвестиційної стратегії, яка є одним з ефективних інструментів управління інвестиційною діяльністю підприємства в ринкових умовах господарювання. Визначено можливість коригування інвестиційної стратегії з урахуванням зміни зовнішніх і внутрішніх умов господарювання і нових можливостей розвитку підприємства.

Ключові слова: управління, підприємство, інвестиційна діяльність, інвестиційна стратегія, інвестиційне планування, інвестиційний менеджмент.

Постановка проблеми. Інвестиційна стратегія – це система довгострокових цілей інвестиційної діяльності підприємства, що обумовлені загальними завданнями його розвитку та інвестиційною ідеологією.

Формувати інвестиційну стратегію слід з огляду на ряд критеріїв, що визначають її доцільність: узгодженість з фінансовими ресурсами, які можуть бути спрямовані на інвестиційну діяльність; ефективність, тобто узгодженість результатів і реальних витрат на їх досягнення; визначеність за термінами досягнення встановленої мети; оптимальність поєднання очікуваного, досягнення потрібної прибутковості та можливих ризиків і невизначеності майбутнього періоду; узгодженість запланованих інвестицій із загальноекономічними умовами зовнішнього для підприємства середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням управління інвестиційною діяльністю підприємства в економічній літературі приділяється досить багато уваги. Серед вітчизняних авторів,

проблематика робіт яких стосується цих питань, слід відзначити І.О. Бланка [2], Г.В. Козаченко [5], Т.В. Майорову [6], А.П. Міщенко [7], В.Г. Федоренка [8, 9], Н.А. Хрущ [11], О.М. Ястремську [13] та інших, а серед зарубіжних вчених-економістів –

Г. Александера, Дж. Бейлі, Г. Бірмана, С. Брігхема, Л. Гітмана, М. Джонка, Ф. Фішера, У. Шарпа, Г.С. Шмідта та інших. Проте, науков-прикладна проблема формування інвестиційної стратегії підприємства в ринкових умовах господарювання потребує подальшого системного і комплексного вирішення.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних положень та прикладних рекомендацій щодо розробки інвестиційної стратегії підприємства.

Виклад основного матеріалу. В основу розробки інвестиційної стратегії підприємства повинно бути покладено принципи нової управлінської парадигми – системи стратегічного управління (рис 1).

Рис. 1. Принципи розробки інвестиційної стратегії підприємства

Передумовою формування інвестиційної стратегії є загальна стратегія економічного розвитку підприємства, стосовно якої інвестиційна стратегія носить підлеглий характер [10]. Управління інвестиційною діяльністю здійснюється в процесі формування інвестиційного портфеля. Інвестиційна стратегія передбачає досягнення наступних цілей: максимізація прибутків від інвестиційної діяльності; мінімізація інвестиційних ризиків. Для цього необхідно організувати: дослідження зовнішнього інвестиційного середовища та прогнозування кон'юнктури інвестиційного ринку; технічні і маркетингові дослідження; пошук нових,

більш прибуткових інвестиційних можливостей; оцінку привабливості інвестиційних проектів та фінансових інструментів з добором найбільш ефективних з них; розробку капітального бюджету; формування оптимальної структури інвестування.

Розробка інвестиційної стратегії може здійснюватися за наступними основними етапами (рис. 2).

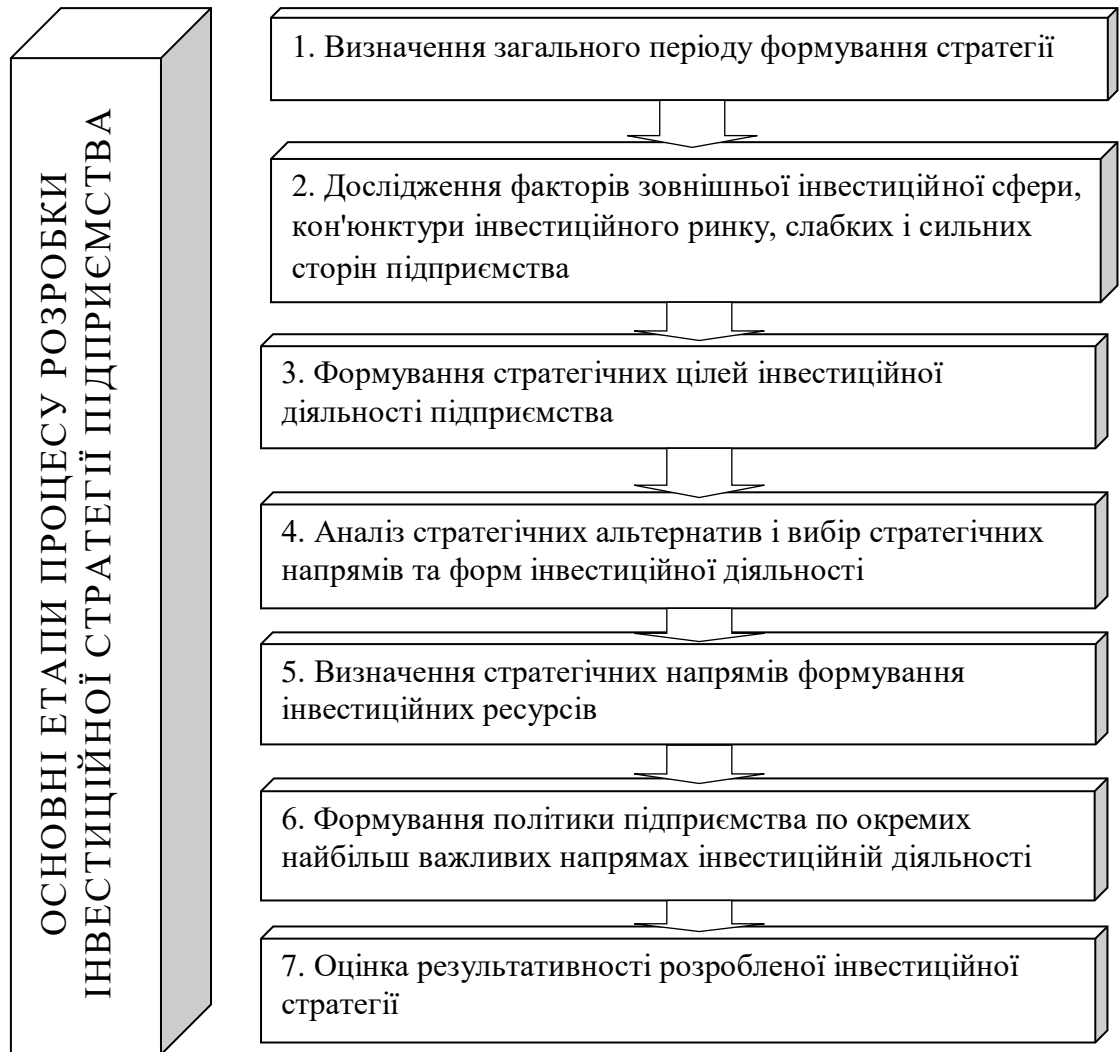

Рис. 2. Основні етапи розробки інвестиційної стратегії підприємства

Примітка: розроблено на основі [1, 2, 5, 12]

Тривалість першого етапу залежить від загального стану економіки і розвитку ринку. В умовах нестабільної економіки прогнози розвитку підприємств не перевищують 3-5 років.

У загальному виді визначення інвестиційних цілей підприємства спрямовано на збільшення капіталу, підвищення поточного доходу, забезпечення ліквідності та збереження капіталу, можливий контроль над підприємством-емітентом.

Визначення напрямків інвестування та джерел інвестиційних

ресурсів (5) – один з головних етапів формування інвестиційної стратегії. Формування напрямків інвестиційної діяльності здійснюється з урахуванням вибору співвідношення можливих форм інвестування на різних етапах діяльності, визначення галузевої та регіональної спрямованості вкладень. На співвідношення форм інвестування впливають різні фактори, серед яких: 1) загальний стан економіки та кон'юнктури інвестиційного ринку (в умовах нестабільної ринкової економіки інвестори частіше вкладають ресурси у фінансові активи і особливо в короткострокові); 2) функціональна спрямованість підприємства (інституціональні інвестори працюють переважно на фондовому ринку і вкладають ресурси у фондові інструменти, а підприємства виробничої сфери інвестують у виробничі активи); 3) залежність від життєвого циклу підприємства; 4) розмір підприємства (малі та середні підприємства здійснюють інвестування в основному в реальні активи, великі – у фінансові).

Конкретизація інвестиційних програм і термінів передбачає наявність коштів та готовність підприємства до здійснення проєкту за певними строками. Інвестиційна програма коригується з урахуванням цих факторів і забезпечує погодженість реалізації окремих проєктів та формування фінансових ресурсів.

Оцінка розробленої інвестиційної стратегії здійснюється на основі ряду критеріїв. До них відносяться: погодженість із загальною стратегією розвитку підприємства за цілями, етапами і термінами реалізації; внутрішня збалансованість цілей, напрямів і послідовності здійснення інвестиційної політики; погодженість із зовнішнім середовищем (розвитком країни, інвестиційним кліматом); реалізованість з урахуванням наявних ресурсів (фінансових, кадрових, сировинних та технологічних); прийнятність рівня інвестиційних ризиків; фінансова, виробнича і соціальна результативність.

Підприємство належить до певної галузі, яка може теж змінювати свою політику, корегувати напрямки діяльності. Звичайно, певному підприємству слід формувати загальну та відповідно інвестиційну стратегію і обов'язково враховувати ці зміни. А тому рекомендується не тільки відслідковувати зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищах, але й корегувати свою діяльність відповідно до цих змін. Це допоможе підприємству своєчасно врахувати зміни в його оточенні на макро-, мезо- та мікрорівнях та скорегувати як загальну, так і інвестиційну стратегію. Запропонована схема розробки інвестиційної стратегії підприємства за етапами включає таку послідовність дій: визначення

загального періоду формування інвестиційної стратегії (ІС) підприємства; дослідження факторів впливу зовнішнього інвестиційного середовища та кон'юнктури інвестиційного ринку; оцінка сильних та слабких сторін підприємства, що визначають особливості його інвестиційної діяльності; формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності підприємства; аналіз стратегічних альтернатив та вибір стратегічних напрямків і форм інвестиційної діяльності; постійне відслідковування найбільш істотних змін зовнішнього і внутрішнього середовищ підприємства та корегування ІС; визначення стратегічних напрямків формування інвестиційних ресурсів за усіма можливими джерелами; формування інвестиційної політики за основними аспектами інвестиційної діяльності; розробка системи організаційно-економічних заходів із забезпечення реалізації інвестиційної стратегії; оцінка результативності (ефективності) розробленої інвестиційної стратегії.

На вибір інвестиційної стратегії підприємства впливає ряд факторів. До їхнього числа відноситься загальна стратегія розвитку, що передбачає: проникнення на ринок та забезпечення виживання при збитковій діяльності; закріплення на ринку та забезпечення беззбиткової діяльності; істотне розширення свого сегмента на ринку та забезпечення систематичного зростання прибутку з виходом на оптимальний рівень; диверсифікованість діяльності та забезпечення зростання прибутку на оптимальному рівні; забезпечення стабілізації обсягу діяльності шляхом збереження прибутку, платоспроможності та фінансової стійкості; відновлення форм та напрямків діяльності, забезпечення умов щодо високих темпів зростання прибутку.

Формування стратегічних цілей є суб'єктивно-об'єктивним процесом, оскільки відбивають конкретну інвестиційну позицію власника (інвестора) та одночасно вимоги зовнішнього і внутрішнього середовища щодо інвестиційної діяльності підприємства та його стратегічної інвестиційної позиції (рис. 3). Інвестиційна стратегія як складова частина стратегічного планування містить у собі наступні напрямки : управління ризиком; програмно-цільове планування і складання капітальних бюджетів; стратегічний аналіз; стратегічне управління.

Після проведення комплексного аналізу за зовнішніми і внутрішніми факторами ведеться розробка стратегічного плану за такими етапами: 1. Визначення цілей. 2. Стратегія диверсифікації. 3. Стратегія експансії. 4. Стратегічний бюджет. 5. Фінансова стратегія. 6. Адміністративна стратегія.

Успіхи антикризової інвестиційної політики багато в чому залежать від інвестиційних рішень, прийнятих сьогодні на всіх рівнях, а тому надзвичайно важливо забезпечити нерозривний зв'язок між стратегічними і тактичними рішеннями. Стратегічна модель розвитку процесу, перш за все, визначає рівень інвестиційної активності на різних стадіях його життєвого циклу. Взаємозв'язку всіх стратегічних цілей підприємства досягається при побудові «дерева цілей».

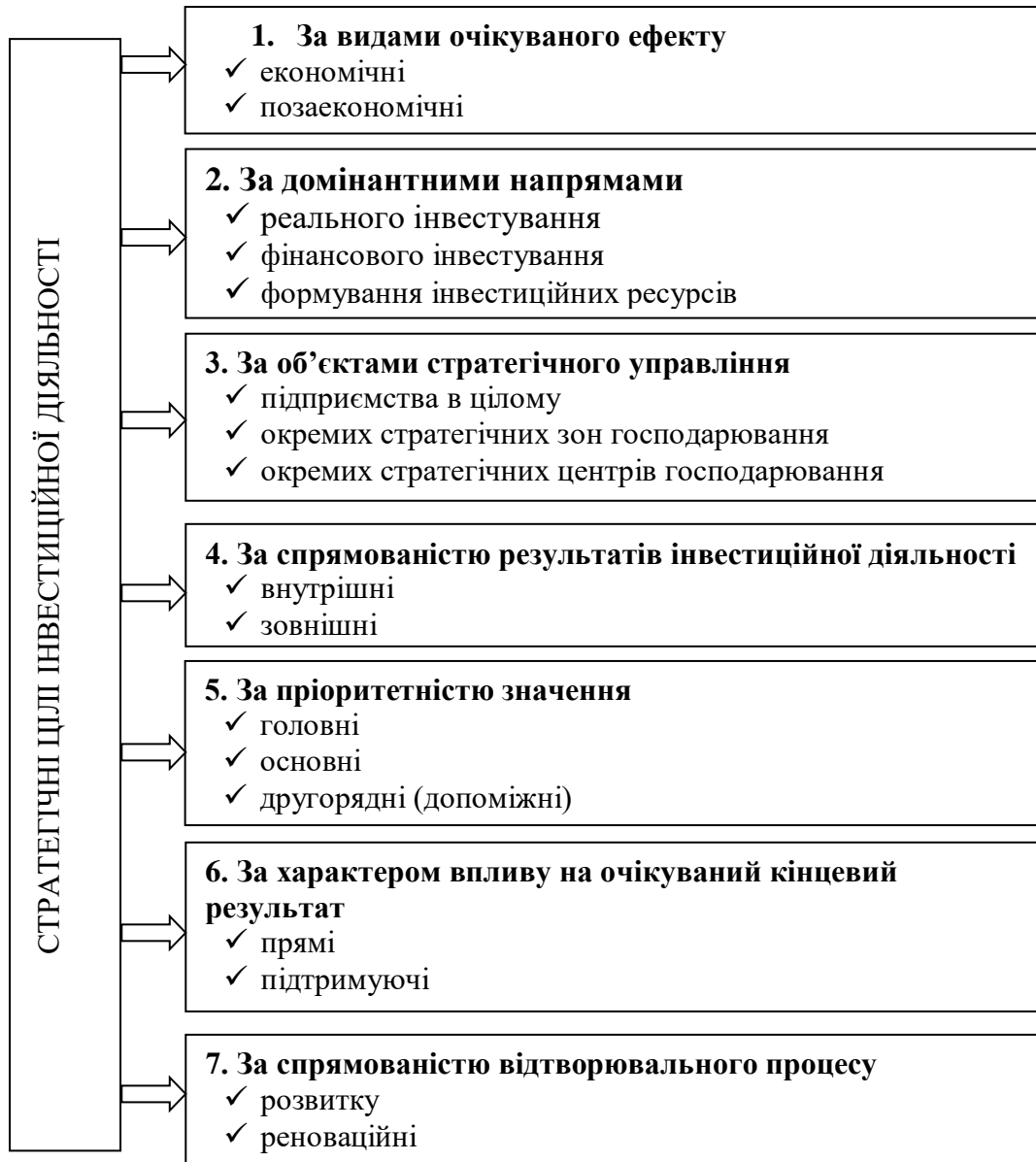

Рис. 3. Стратегічні цілі інвестиційної діяльності

Прийняття стратегічних інвестиційних рішень є процесом розгляду можливих засобів досягнення стратегічних інвестиційних цілей і вибору найефективніших з них для практичної реалізації з урахуванням стратегічної інвестиційної позиції підприємства. Цей процес передбачає ряд етапів (рис. 4).

Сучасна інвестиційна політика суб'єкта господарювання представлена широким набором дуже складних і неоднорідних інвестиційних рішень, в яких підприємство виступає як у ролі «ініціатора вкладення коштів», так і в ролі «об'єкта зовнішніх інвестицій». Пошук і вибір інвестиційної концепції (рішення) на практиці викликає найбільші складності, оскільки будь-яке інвестиційне рішення найчастіше торкається інтересів великої кількості громадян, юридичних осіб, громадських організацій, об'єднань та ін. Успішне здійснення інвестиційного рішення можливо лише при досягненні балансу інтересів усіх причетних до цього рішення сторін. Саме цими обставинами визначається особлива важливість і відповідальність пошуку і вибору інвестиційного рішення.

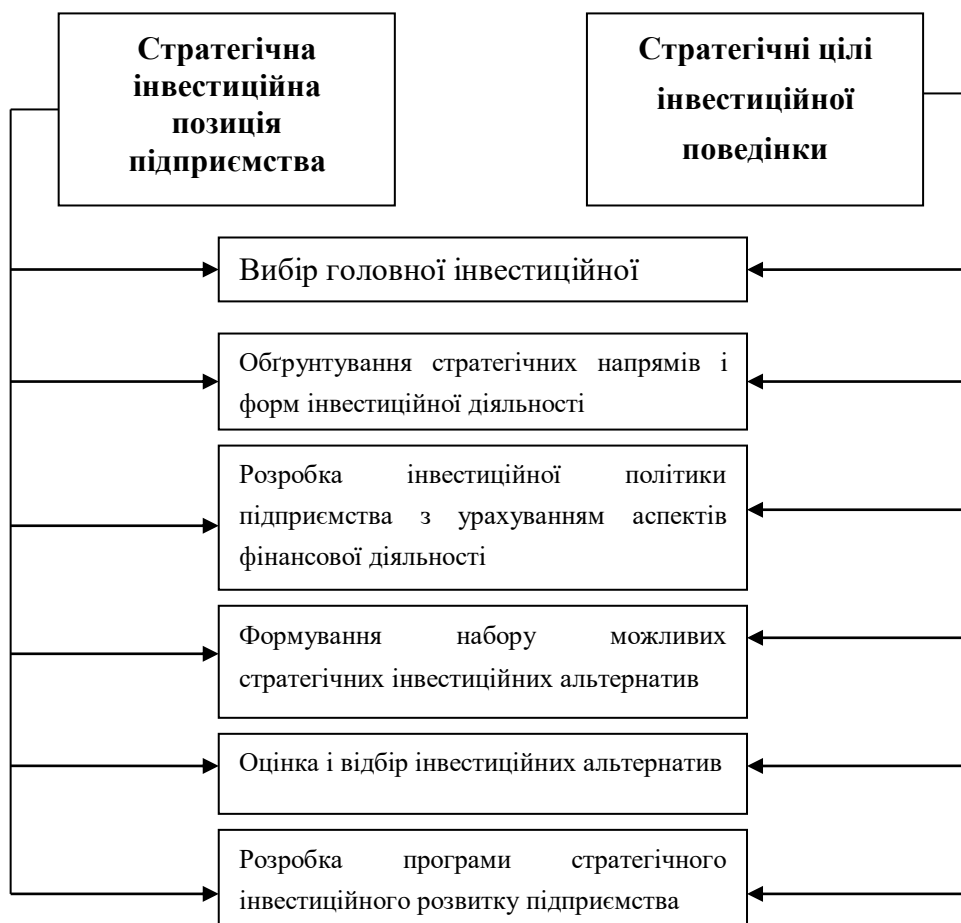

Рис. 4. Основні етапи прийняття інвестиційних рішень

Прийняття будь-якого інвестиційного рішення пов'язано з деякою невизначеністю досягнення необхідного ефекту (результату), тобто з ризиком. Складність, масштабність і велика тривалість розв'язуваних завдань у ході реалізації прямого інвестиційного рішення припускає вплив на цей процес величезної кількості ризиків як систематичних, так і несистематичних. Облік фактора ризику в інвестиційному проєктуванні, як

і при прийнятті будь-якого фінансового рішення, зводиться до оцінки рівня ризиків та розробки заходів щодо їхнього зниження.

Головна особливість інвестиційних ризиків полягає в тому, що для визначення їхнього рівня, як правило, відсутня достатня кількість спостережень для оцінки ймовірності настання деякої події.

Відповідно до міжнародної практики розрахунки загального рівня ризику інвестиційного проєкту проводяться двічі: на момент складання проєкту; після завершення всього циклу інвестиційного проєктування.

Бізнес-план виконує проміжну, допоміжну роль і повинен містити відповіді на два ключових запитання: 1) Чи є обрана інвестиційна пропозиція настільки привабливою, що має сенс продовжувати її детальну розробку з метою оцінки її техніко-економічної і фінансової ефективності? 2) Чи містить обране інвестиційне рішення аспекти, що мають ключове значення для усього майбутнього інвестиційного проєкту і дослідженню яких необхідно приділити особливу увагу до переходу до чергової стадії інвестиційного проєктування? У світовій практиці існує вимога до обов'язкової участі на цій стадії інвестиційного проєктування менеджерів фірми [4].

Фінансове оздоровлення неплатоспроможних підприємств України може бути здійснене за рахунок наступних джерел: власного капіталу, отриманого в результаті поточної діяльності; залучення банківських кредитів; реалізації ліквідних цінних паперів з метою збільшення власного і позикового капіталів; продажу деяких активів або підрозділів підприємств; пільгових кредитів чи безкоштовного фінансування деяких об'єктів; залучення іноземного капіталу.

Розгляд можливого набору інвестиційних рішень для даного підприємства особливо актуальний у кризовій ситуації, тому що потрібно зробити правильний вибір з погляду зміцнення позицій підприємства в цілому на ринку з одного боку, і фінансовими можливостями як самого підприємства, так і залучення коштів – з іншого.

Базові правила прийняття інвестиційних рішень такі: проблеми інвестування; природа інвестицій; оцінка майбутніх витрат і вигод; додаткові грошові потоки; не обігові витрати; дисконтування майбутніх грошових потоків [3].

1. Визначення проблеми інвестування безпосередньо пов'язано з оцінкою альтернативних варіантів, визначенням упущених можливостей (нічого не робити; піти з даного бізнесу; розширити наявний бізнес; займатися інноваціями чи знайти новий бізнес).

2. Визначення природи інвестицій припускає, насамперед, класифікацію інвестицій. Класифікацію можна проводити з декількох точок зору і вибирати найбільш прийнятні для умов економіки в цілому і підприємства зокрема. Розглянемо найбільш часто використовувані. 2.1. За способом впливу інших можливих інвестицій на доходи даного проекту. Розрізняють залежні і незалежні інвестиції. 2.2. За галузями. Ця класифікація потрібна при розробці антикризової інвестиційної стратегії, тому що для вдосконалювання техніки і технології в цій ситуації необхідно звернути особливу увагу на розвиток галузей народного господарства, що визначають розвиток технічного прогресу. 2.3. За ступенем обов'язковості здійснення інвестицій. Деякі інвестиції є обов'язковими, тому що якщо вони не будуть проведені, то підприємство перестане взагалі функціонувати. Інші інвестиції можуть вирішально не впливати на вихід галузі з кризи чи на підвищення ефективності економіки. 2.4. За строком окупності і життєвим циклом.

3. Оцінка майбутніх витрат і доходів в умовах економічної кризи безпосередньо пов'язана з розрахунками номінальних і реальних грошових потоків, номінальної і реальної ставки за банківськими відсотками та ін., тобто з проблемами, безпосередньо пов'язаними з інфляціями. При високих темпах інфляції довгострокові інвестиції неможливі.

4. Безповоротні витрати виникають унаслідок великої невизначеності за прийняття інвестиційних рішень. Це витрати, понесені підприємством у минулому, що їх неможливо відшкодувати ні в сьогоденні ні в майбутньому.

5. Дисконтування майбутніх грошових потоків – обов'язковий етап ухвалення рішення з інвестицій. З методами дисконтування варто обходитися дуже обережно, особливо в період кризи в економіці.

Прийняття інвестиційних рішень як стратегічних, так і тактичних засновано на найрізноманітніших методах оцінки ефективності інвестицій. Якщо взяти набір інвестиційних рішень і оцінити їх різними методами, то, як показує світова практика, кожен метод дає відмінне від інших ранжирування інвестиційних пропозицій (табл. 1). Для управлінців важливі такі показники: рентабельність на базі поточної вартості активів; рентабельність за чистим прибутком, рентабельність за валовим прибутком, аналіз поточних витрат, аналіз валового доходу, ефективність використання матеріальних, трудових ресурсів, аналіз грошових доходів від інвестицій та ін.

Фінансові показники ефективності діяльності підприємства з різних точок зору

№ з/П	Менеджери	Інвестори	Банкіри
1	<p>Аналіз виробничої діяльності</p> <p>1.1. Рентабельність за валовим прибутком. 1.2. Рентабельність за чистим прибутком. 1.3. Аналіз поточних витрат. 1.4. Аналіз валового доходу. 1.5. Аналіз операційних обов'язків.</p>	<p>Прибутковість</p> <p>1.1. Дохідність власного капіталу. 1.2. Дохідність акціонерного капіталу. 1.3. Прибуток на акцію. 1.4. Грошовий потік на акцію.</p>	<p>Ліквідність</p> <p>1.1. Загальний коефіцієнт покриття. 1.2. Коефіцієнт ліквідності. 1.3. Ліквідаційна вартість підприємства. 1.4. Характеристика грошових потоків.</p>
2	<p>Управління ресурсами</p> <p>2.1. Оборотність активів. 2.2. Управління оборотним капіталом. 2.3. Оборотність матеріальних обігових коштів. 2.4. Характеристика дебіторської заборгованості. 2.5. Ефективність використання трудових ресурсів.</p>	<p>Розподіл прибутку</p> <p>2.1. Дивіденд на акцію. 2.2. Коефіцієнт виплати дивідендів. 2.3. Коефіцієнт покриття дивідендів. 2.4. Співвідношення дивідендів та активів.</p>	<p>Обслуговування боргу</p> <p>2.1. Частка обов'язків у активі. 2.2. Частка боргу у капіталізації. 2.3. Співвідношення власних та позикових коштів. 2.4. Співвідношення ризику та доходу.</p>
3	<p>Прибутковість</p> <p>3.1. Співвідношення валових надходжень до чистої суми активів. 3.2. Дохідність на основі поточної вартості активів. 3.3. Обґрунтування інвестиційних проектів (система показників ефективності). 3.4. Аналіз грошових потоків від інвестицій.</p>	<p>Ринкові показники</p> <p>3.1. Співвідношення ціни та прибутку на акцію. 3.2. Мультиплікатор грошових потоків. 3.3. Співвідношення ринкової та номінальної ціни акції. 3.4. Відносні зміни цін на акції.</p>	<p>Обслуговування боргу</p> <p>3.1. Аналіз грошових потоків. 3.2. Коефіцієнт покриття обов'язків. 3.3. Коефіцієнт покриття процентних виплат.</p>

Для банкірів вирішальним у визначенні ефективності інвестицій є: ліквідаційна вартість фірми, коефіцієнт поточної ліквідності, частка

зобов'язань в активі, співвідношення між власним та позиковим капіталом підприємства, співвідношення між доходом та ризиком, коефіцієнт покриття процентних виплат.

Інвесторів цікавить, насамперед, рентабельність власного капіталу, прибуток та грошовий потік на акцію, коефіцієнт виплати дивідендів, коефіцієнт покриття дивідендів, співвідношення дивідендів та активів, співвідношення прибутку та ціни на акцію, співвідношення ринкової і номінальної ціни акцій, відносна зміна цін на акцію.

Створення системи ефективного антикризового управління підприємством неможливе без оцінки його вихідного (поточного) стану, що включає: аналіз фінансового стану підприємства; оцінку вартості підприємства [3].

Оцінка майна і підприємства в цілому є складеним елементом загальної системи ціноутворення, тобто вона покликана збалансувати інтереси поточного і передбачуваного власників продукції. Розрізняють наступні види оцінних вартостей: вартість у користуванні і вартість в обміні.

Вартість у користуванні носить суб'єктивний характер, тому що виражає думку власника підприємства щодо можливостей його подальшого використання.

Вартість в обміні визначається за припущенням про можливий продаж підприємства на вільному, відкритому і конкурентному ринку в умовах рівноваги, що встановлюється факторами попиту та пропозиції. Основні вартості в обміні: ринкова, інвестиційна, ліквідаційна. Оцінка вартості підприємства (бізнесу) чи його елементів ґрунтується на цілому ряді економічних принципів: відповідності попиту та пропозиції; конкуренції; залежності від зовнішнього середовища; заміщення; зміні вартості; збалансованості; внеску; найбільш ефективному використанню; відповідності і чекання.

При оцінці вартості підприємства і його елементів використовують наступні підходи: витратний; порівняння продажів (аналоговий); дохідний. Залежно від цілей замовника оцінка звичайно проводиться у відношенні: матеріальних активів; фінансових активів; нематеріальних активів; підприємства в цілому.

При оцінці вартості підприємства в цілому оцінювачі повинні розглядати його як єдиний майновий і виробничий комплекс. При цьому застосовуються наступні методи: чистої вартості активів; ринкові порівняння; дохідний.

Розвиток бізнесу припускає розвиток підприємства як внутрішній, так і зовнішній. Внутрішній – це розвиток виробничого потенціалу, модернізація і розширення основних і обігових фондів, диверсифікованість, реструктуризація капіталу та інші заходи, що не стосуються організаційно-правової форми підприємства. Зовнішній – стосується організаційно-правової форми підприємства – юридичної особи і виражається, як правило, у реорганізації структури підприємства.

Висновки. Розробка інвестиційної стратегії пов’язана із ефективним розвитком підприємства. Вона визначає механізми забезпечення інвестиційних цілей, дозволяє оцінити інвестиційні можливості підприємства, виявляє наявність власних джерел фінансування, визначає можливість реалізації нових інвестиційних проєктів. Розробка інвестиційної стратегії підприємства допомагає визначити її конкурентні переваги. Дослідження теоретичних та методичних аспектів інвестиційної стратегії свідчать, що її реалізація на практиці призводить до підвищення ефективності підприємства і сприяє його розвитку. Процес розробки інвестиційної стратегії є важливою складовою загальної системи стратегічного управління підприємством. Урахування взаємозв’язку інвестиційної стратегії з іншими складовими стратегічного набору підприємства значно підвищить ефективність її розробки. Формування інвестиційної стратегії має здійснюватися на основі всебічного аналізу специфіки галузі, особливостей зовнішнього середовища та внутрішніх особливостей підприємства.

Бібліографічний список.

1. Балацький О.Ф., Теліженко О.М., Соколов М.О. Управління інвестиціями: навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. Суми: ВТД «Універсальна книга», 2004. 232 с.
2. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: учебный курс. Київ: Эльга-Н; Ника-Центр, 2001. 448 с.
3. Гуторов О.І., Крамаренко К.М. Інвестиційний менеджмент: навч. посіб. Харків: ХНАУ, 2021. 270 с.
4. Гуторов О.І. Сутність та структура бізнес-плану інвестиційного проєкту аграрного підприємства: теоретико-методичний аспект. *Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки»*. Харків: ХНАУ, 2020. № 1. С. 200–213.
5. Козаченко Г.В. Управління інвестиціями на підприємстві. Київ: Лібра, 2004. 368 с. 6. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність. навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2003. 376 с.

7. Міщенко А.П. Стратегічне управління: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ: „Центр навчальної літератури”, 2004. 336 с.
8. Федоренко В.Г. Інвестиційний менеджмент: навч. посіб. Київ: МАУП, 1999. 184 с.
9. Федоренко В.Г., Гойко А.Ф. Інвестознавство: підручник. Київ: МАУП, 2000. 408 с.
10. Таран О.М. Стратегічне управління: навч. посіб. Харків: ХНАУ, 2020. 345 с.
11. Хрущ Н.А. Інвестиційна діяльність: сучасні стратегії і технології: монографія. Хмельницький: ХНУ, 2004. 309 с.
12. Череп А.В. Інвестознавство: підручник. Київ: Кондор, 2006. 398 с.
13. Ястремська О.М., Ястремська О.О. Поняття економічної стійкості підприємства та її кількісне оцінювання. *Бізнес Інформ*. 2020. № 11. С. 220–230.

References:

1. Balatskyi O.F., Telizhenko O.M., Sokolov M.O. Upravlinnia investytsiiamy: navch. posib. – 2-he vyd., pererob. i dop. Sumy: VTD «Universalna knyha», 2004. 232 s.
2. Blank Y.A. Ynvestytsyonnyi menedzhment: uchebnyi kurs. Kyiv: Olha-N; Nyka-Tsentr, 2001. 448 s.
3. Hutorov O.I., Kramarenko K.M. Investytsiinyi menedzhment: navch. posib. Kharkiv: KhNAU, 2021. 270 s.
4. Hutorov O.I. Sutnist ta struktura biznes-planu investytsiinoho proektu ahrarnoho pidpryemstva: teoretyko-metodychnyi aspekt. Visnyk KhNAU. Seriiia «Ekonomichni nauky». Kharkiv: KhNAU, 2020. № 1. S. 200–213.
5. Kozachenko H.V. Upravlinnia investytsiiamy na pidpryemstvi. Kyiv: Libra, 2004. 368 s.
6. Maiorova T.V. Investytsiina diialnist. navch. posib. Kyiv: TsUL, 2003. 376 s.
7. Mishchenko A.P. Stratehichne upravlinnia: navch. posib. [dlia stud. vyshch. navch. zakl.]. Kyiv: „Tsentr navchalnoi literatury”, 2004. 336 s.
8. Fedorenko V.H. Investytsiinyi menedzhment: navch. posib. Kyiv: MAUP, 1999. 184 s.
9. Fedorenko V.H., Hoiko A.F. Investoznavstvo: pidruchnyk. Kyiv: MAUP, 2000. 408 s.
10. Taran O.M. Stratehichne upravlinnia: navch. posib. Kharkiv: KhNAU, 2020. 345 s.

11. Khrushch N.A. Investytsiina diialnist: suchasni stratehii i tekhnolohii: monohrafiia. Khmelnytskyi: KhNU, 2004. 309 s.
12. Cherep A.V. Investoznavstvo: pidruchnyk. Kyiv: Kondor, 2006. 398 s.
13. Yastremska O.M., Yastremska O.O. Poniattia ekonomichnoi stiikosti pidpriemstva ta yii kilkisne otsiniuvannia. Biznes Inform. 2020. № 11. S. 220–230.

Гуторов А.И. Инвестиционная стратегия предприятия: принципы, методы и этапы разработки. В статье рассмотрена сущность, этапы и принципы разработки стратегии инвестиционной деятельности предприятия. Обоснована необходимость формирования на предприятии инвестиционной стратегии, которая одним из эффективных инструментов управления инвестиционной деятельностью предприятия в кризисных условиях хозяйствования. Определена возможность корректировки инвестиционной стратегии с учётом изменения внешних и внутренних условий хозяйствования и новых возможностей развития предприятия.

Ключевые слова: управление, предприятие, инвестиционная деятельность, инвестиционная стратегия, инвестиционное планирование, инвестиционный менеджмент.

Gutorov O.I. Investment strategy of the enterprise: principles, methods and stages of development. A comprehensive study of the essence, stages, criteria and principles of developing a strategy for investment activities of the enterprise has been done in the work. Investment strategy is a system of long-term goals of investment activity of the enterprise, which are conditioned by the general tasks of its development and investment ideology.

The assessment of the developed investment strategy is carried out on the basis of a number of criteria: consistency with the general strategy of the enterprise development regarding the purposes, stages and terms of realization; internal balance of the goals, directions and sequence of investment policy implementation; consistency with the external environment (development of the country, and investment climate); feasibility taking into account the available resources (financial, personnel, raw materials and technology); acceptability of the investment risks level; financial, production and social efficiency.

The approaches to the formation of the investment strategy, which should be based on the criteria that determine its expediency, have been improved. These criteria are the following: consistency with the financial resources that

can be directed to the investment activities; the efficiency, that is the consistency of results and real costs for achieving them; the certainty in terms of achieving the set goal; the optimum combination of expectations, achieving the desired profitability, possible risks and uncertainty of the future; the consistency of the planned investments with the general economic conditions of the external environment of the enterprise.

The prerequisite for the formation of investment strategy is the general strategy of economic development of the enterprise, in relation to which the investment strategy is subordinate.

The formation of strategic goals is a subjective and objective process, as they reflect the specific investment position of the owner (investor) and at the same time the requirements of the external and internal environment for the enterprise investment activities and its strategic investment position.

Making investment decisions, both strategic and tactical, is based on a variety of methods for assessing the investments efficiency. The assessment of risk factors in the investment design, as well as making any financial decision, means to assess the level of risks and develop the measures to reduce them.

The development of the enterprise investment strategy helps to determine its competitive advantages. The study of theoretical and methodical aspects of the investment strategy show that its implementation in practice leads to the increased efficiency of the enterprise and contributes to its development.

The formation of investment strategy should be based on a comprehensive analysis of the specific character of the industry, the external environment and internal characteristics of the enterprise.

Key words: management, enterprise, investment activity, investment strategy, investment planning, investment management.

Стаття надійшла до редакції: 07.05.2021 р.